

Projektbeskrivelse: E3U

Resumé

Fonden for Entreprenørskab – Young Enterprise (FFE-YE) har fra januar 2015 igangsat et toårigt tværgående projekt, som skal udvikle og udbyde 3 certificerede entreprenørskabs-efteruddannelser tilpasset grundskolelærere, lærere på det gymnasiale område (STX, HF, HHX, HTX, EUX), samt undervisere på de videregående uddannelser. FFE-YE's forskning og opbyggede erfaringer peger tydeligt på, at et øget fokus på kvalitet i entreprenørskabsundervisningen vil kunne øge effekten af indsatsen. Projektet er et vigtigt element i FFE-YE's strategi frem mod 2020, og FFE-YE ønsker med projektet at styrke efteruddannelse i entreprenørskabs- og innovationsundervisning på alle niveauer af uddannelsessystemet, både kvalitativt og kvantitativt.

Projektet har arbejdstitlen: "E3U" (3 Entreprenørskabs-Efteruddannelser). Fælles for de 3 uddannelser er, at FFE-YE's nye Undervisningsmodel for innovations- og entreprenørskabsundervisning i udgangspunktet danner grundlaget for alle 3 uddannelser. Opgaven sendes i udbud mellem landets videregående uddannelsesinstitutioner, som kan byde ind på at udvikle og udbyde uddannelserne. De kan byde ind alene, eller i samarbejde med andre. Også sammen andre udbydere, som ikke er videregående uddannelsesinstitutioner. Hovedansøgeren skal dog være en videregående uddannelsesinstitution. Udbyderne bestemmer selv hvilke af de 3 niveauer de vil byde på, og om de vil byde på alle 3 niveauer.

Projektet vil bidrage til udvikling af undervisernes kompetencer, da det vil give et omfattende og varigt kompetenceløft til en lang række lærere og undervisere på alle niveauer i uddannelsessystemet. Målet er, at mindst 100 deltager i efteruddannelserne gennem projektets levetid. Og over en fireårig periode forventes minimum 1.000 at deltage i uddannelserne, som derefter potentielt kommer mindst 20.000 elever og studerende til gode hvert følgende år. Der er tale om et blivende initiativ, som på sigt kan danne rammen om efteruddannelse af lærere og undervisere inden for innovation og entreprenørskab.

Projektet er støttet af Oticon Fonden og FFE-YE forventer at uddele i alt ca. 2,6 mio. DKK til at udvikle og udbyde de 3 uddannelser. Budgettets samlede økonomiske størrelse er dog foreløbigt vejledende, da det bl.a. afhænger af medfinansiering fra udbydere og samarbejdspartnere. FFE-YE er projektejer og projektet ledes af projektleder Jesper Risom, som er ansat i FFE-YE. Der er nedsat en styregruppe, der sammen med projektlederen udvælger udbyderne.

Med denne projektbeskrivelse igangsættes den screening af interesserede udbydere, som munder ud i en decideret udbudsrunde, der igangsættes primo april 2015.

Projektbeskrivelsen henvender sig ikke kun til potentielle udbydere, og vi opfordrer derfor også til henvendelser, der kan styrke og kvalificere projektet generelt.

E3U-projektet hænger desuden tæt sammen med et nyt FFE-YE projekt "Fagligt Entreprenørskab", som er støttet af VELUX-fonden og som FFE-YE også sætter i gang og gennemfører parallelt med E3U-projektet. Projektet om fagligt entreprenørskab, har dog et lidt andet fokus end E3U, da projektet fokuserer på erhvervsuddannelserne, og primært handler om at afprøve innovation og entreprenørskab som redskab til at skabe inklusion og reducere frafald. Efteruddannelse er dog også et vigtigt element i projekt Fagligt Entreprenørskab, hvilket kobler de to projekter sammen i en fælles indsats for bedre efteruddannelse i hele uddannelsessystemet.

Projektets problemstilling og formål

Entreprenørskab og innovation har i dag en langt mere fremtrædende plads i uddannelsessystemet end for bare et par år siden. En udvikling som har været understøttet af FFE-YE, og som i de kommende år også understøttes af lovgivning både i grundskolen, på ungdomsuddannelserne og på de videregående uddannelser. Det er positivt, og er særligt italesat i innovationsstrategien "Danmark, Løsningernes Land" (2012) hvor målet er; at innovation og entreprenørskab skal være et grundelement i uddannelserne. Og at elever og studerende skal lære og prøves gennem innovation.

Siden FFE-YE's etablering og frem til i dag, er det lykkedes mere end at fordoble antallet af unge, som møder entreprenørskab i løbet af deres skole- og studietid. Det var således 18,5 % af de i alt 1,2 mio. elever og studerende, som i studieåret 2013/2014 mødte entreprenørskab. FFE-YE har altid haft fokus på kvaliteten i arbejdet med entreprenørskab, men der findes i dag langt mere viden og evidens, der indikerer hvilken type fagligt indhold, og hvilken form entreprenørskabsundervisning bør have, hvis man vil opnå de størst mulige effekter.

Der er stadig lang vej til, at innovationsstrategien kan udfoldes i praksis. Mange af de forløb elever og studerende har deltaget i, er særlige og kortvarige forløb, som har "stået ved siden af" den almindelige undervisning. Entrepreneørskab og innovation er således langt fra blevet en del af hverdagen i skoler og uddannelsesinstitutioner. Det betyder, at effekten ikke er så stor som ønsket og ikke medfører ændringer i uddannelsessystemets kultur og selvforståelse. En del af forklaringen herpå er, at de fleste undervisere ikke er klædt på til at arbejde med entreprenørskab og innovation ind i undervisningen og koble det til kernefagligheden. En af nøglerne til succes er bl.a. at arbejde med rollen og mindsettet som lærer og underviser.

Efteruddannelse af en længere varighed gør en stor forskel, og er nødvendig, hvis det skal skabe en reel ændring i praksis og den teoretiske forståelse hos den enkelte. Desværre er udbuddet af efteruddannelse på området ikke særligt stort, typisk koncentreret om iværksætter/merkantil forståelse af entreprenørskab, og oftest af beskedent omfang.

Projektets succeskriterier

Når projektet afsluttes i 2017 vil der være udviklet og afprøvet 3 certificerede efteruddannelser tilpasset lærere og undervisere på grundskole, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser, som sætter kursisterne i stand til både at ændre egen undervisning og at fungere som innovations- og entreprenørskabsambassadører på uddannelsesinstitutionerne. De tre uddannelser tager så vidt muligt afsæt i FFE-YE's Undervisningsmodel, og der er en klar sammenhæng i progressionen imellem de 3 uddannelser. Der er tale om et blivende initiativ, som på sigt kan danne rammen om efteruddannelse af lærere og undervisere. Det er derfor centralt, at uddannelserne tænkes ind i eksisterende strukturer (fx diplom- og masteruddannelser) og at uddannelserne forankres hos udbyderne gennem en levedygtig forretningsmodel, der sikrer, at uddannelserne også udbydes efter projektmidlerne er brugt op. Forankringen er et væsentligt kriterium i udvælgelsen af udbydere. Projektet vil også - i samarbejde med udbyderne - arbejde for at indgå partnerskaber, fx med regioner, kommuner, interesseorganisationer mv. der kan understøtte forankringen.

Som kvalitetssikring i projektet arbejdes der både med input- og outputindikatorer. Input handler om undervisningens kvalitet (underviserens kompetencer, undervisningsmaterialets kvalitet, eksamensformen etc.), og output handler om elevernes og de studerendes udbytte og læring (effekten af undervisningen). FFE-YE har udviklet en række værktøjer, som vil indgå i projektet. Uddannelserne skal finde sted på en eller flere uddannelsesinstitutioner, som kan sikre akkrediteringen af forløbene. Involverede uddannelsesinstitutioners egen kvalitetssikringsprocedurer følges ved udvikling og afvikling af E3U. Akkrediteringsinstitutionen, Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) og andre kvalitetssikrende aktører, tages desuden også med på råd i projektet

Indikatorer og mål for projektets succes

Projektets levetid (0-2 år)

- Mindst 100 deltager samlet i efteruddannelserne igennem projektets levetid.
- Efteruddannelserne er forankret hos udbydere gennem en levedygtig forretningsmodel, der sikrer, at uddannelserne overlever, når projektmidlerne er brugt op.
- At efteruddannelserne evalueres

Længere sigt (2+ år)

- Efteruddannelserne udbydes i minimum 2 år efter projektets levetid.
- Minimum 1.000 har samlet deltaget i efteruddannelserne 2 år efter projektet er afsluttet. Det vil derefter potentielt komme mindst 20.000 elever og studerende til gode hvert følgende år.
- Effekten af kompetenceløftet kan aflæses i de effektstudier, som FFE-YE foretager.

Teoretisk afsæt og fælles læringsmål

Uanset hvilket niveau efteruddannelserne rettes mod, skal udviklingen af uddannelserne så vidt muligt tage udgangspunkt i FFE-YE's Undervisningsmodel (som pt. findes i en upubliceret version, og som kan rekvireres gennem projektlederen). Modellen beskriver en ramme for, hvordan innovations- og entreprenørskabsundervisning kan forstås som en sammenhængende progressiv indsats igennem uddannelsessystemet. Modellen illustrerer hvordan fire entreprenørielle dimensioner, "*handling*", "*kreativitet*", "*omverdensforståelse*" og "*personlig indstilling*", kan udfoldes i såvel fag som i særlige erfaringskabende, entreprenørielle forløb. Samtidig lægger modellen vægt på, at innovation og entreprenørskab skal ses i relation til de forskellige grundfagligheder på forskellige uddannelser og niveauer.

Læringsmål for projektets efteruddannelser

- Deltagerne skal opnå viden om den teoretiske baggrund for entreprenørskab i samfundet, målet med entreprenørskab og innovation i undervisningen og om grundlæggende didaktik og metode.
- Deltagerne skal kende til forskellige former for og teorier omkring entreprenørskab og skal kunne forholde sig reflektivt til forskellige begreber i en faglig kontekst.
- Deltagerne skal kunne anvende de fire entreprenørielle dimensioner i FFE-YE's undervisningsmodel som referenceramme, og have forståelse af hvordan disse hænger sammen med forskellige grund- og kernefagligheder. Deltagerne skal gennem kurset have inspiration til og teoretisk baggrund for at kunne udfolde de fire entreprenørielle dimensioner i egen undervisning uanset hvilket fag, den enkelte underviser i, såvel i enkeltstående faglige forløb som i sammenhængende entreprenørielle processer.
- Deltagerne skal kunne reflektere over sammenhængen imellem teoretisk viden og praktisk erfaring i brugen af entreprenørielle og innovative undervisningsmetoder gennem afprøvning i egen undervisning ud fra et mål om, at sigtet med undervisningen er et kompetenceløft af eleverne/de studerende ud fra de fire entreprenørielle dimensioner.
- Deltagerne skal gennem kurset opnå viden om og erfaringer med at deltage i og strukturere og facilitere entreprenørielle processer. Deltagerne skal kende forskellige forretningsmodeller, projektrejskaber og værktøjer, kende til gruppedynamikker, motivation og kreativitetsforståelser.
- Deltagerne skal udvikle og reflektere over egen underviserkompetence og over, hvordan denne kan sættes i og på spil sammen med andre undervisere.
- Deltagerne skal have viden om hvordan evaluering, feedback og udprøvning indgår i undervisningen og hvordan faglige og entreprenørielle kompetencer kan gøres til genstand for vurdering.
- Deltagerne skal have viden om hvordan entreprenørskabsundervisning kan implementeres og forankres i uddannelsesinstitutionen.

Målene kan tilpasses yderligere, i forhold til hvilket niveau uddannelserne rettes mod. FFE-YE ønsker hurtigst muligt at gå i dialog om læringsmålene.

Hvad skal uddannelserne indeholde?

Som udgangspunkt er det op til udbyderne hvordan uddannelserne tilrettelægges og tilpasses de forskellige niveauer i uddannelsessystemet. Forslag hertil fremsendes når der bydes på opgaven. FFE-YE vil løbende sparre med interesserede i både screenings- og udbudsfasen.

FFE-YE forventer, at en uddannelses samlede varighed er mindst 70 timer (2 arbejdsuger), og at der herudover afsættes tid til læsning, forberedelse og praktisk afprøvning i deltagerens egen undervisning. Endvidere er det en forudsætning, at uddannelsen opbygges i en række moduler, der gennemføres fx med 3-4 ugers mellemrum. Mellem modulerne forventes det, at deltagerne eksperimenterer med værktøjer og metoder i undervisnings-sammenhænge. Gerne med konkret løbende sparring fra underviserne på efteruddannelserne. Det er også afgørende at sikre en tæt progression, ved fx at lade undervisere fra ungdomsuddannelser og videregående uddannelser, deltage i fælles moduler. Udbyderne skal overveje hvordan de nye efteruddannelser kan tænkes ind i eksisterende strukturer (fx diplom- og masteruddannelser) og hvordan de spiller sammen med andre efteruddannelser. Udbyderne bør også forholde sig til uddannelsesreformerne. Fx ved at overveje hvordan den understøttende undervisning i folkeskolen kan indtænkes til at understøtte kursistens innovations- og entreprenørskabsundervisning. Det er et ønske, at uddannelsen findes 2 steder i Danmark på hvert niveau, af hensyn til den geografiske udfordring.

Udbyderne skal også overveje, hvordan deltagernes ledere og uddannelsesinstitutioner kan forpligtes på involvering. Her kan fx indtænkes hvordan de nyuddannede lærere/undervisere, som har undervisningskompetencer i innovation og entreprenørskab, kan hjælpe kursisten og understøtte implementering og forankring.

Fælles krav til udbyderne, der gælder for alle niveauer:

- Uddannelserne skal resultere i opnåelse af en for deltagerne relevant certificering i forhold til den erhvervede kompetence. Dette dokumenteres ved et afsluttende bevis for enten beståelse eller gennemførelse (fx ECTS-points). Udbyderne skal komme med forslag til hvordan, der skal certificeres og hvordan eksaminationen skal foregå.
- Uddannelserne skal have teoretisk højde, samtidigt med at de er praktisk anvendelige. Den praktiske del skal involvere elever og studerende.
- Udbyderne skal overveje hvordan FFE-YE's undervisningsmodel kan danne grundlaget for uddannelserne. Andre modeller kan også indgå. Under udviklingen af uddannelserne inddrages relevant forskning i entreprenørskabsundervisning og om efteruddannelse, så uddannelserne udvikles på det bedst mulige faglige grundlag. Uddannelserne skal også bygge videre på de mange forsøg, erfaringer og best practice, der allerede er gjort med efteruddannelse inden for området.
- Udbyderne skal forholde sig til mulighederne for blended learning i uddannelserne, fx via OER/MOOC's. Det kan både øge læringsudbyttet og gøre uddannelserne mere fleksible og geografisk uafhængige.
- Udbyderne skal sammen med FFE-YE sikre, at uddannelserne evalueres og justeres gennem projektperioden. Evaluering skal bl.a. ske igennem anvendelse af FFE-YE's evalueringsværktøjer.
- Udbyderne skal forholde sig til mulighederne for at deltagerne som minimum får én sparringspartner, fx en anden kollega, med som deltager (buddy-ordning).
- Alle undervisningsplaner skal kunne udgives af FFE-YE, og skal kunne bære både FFE-YE's og Oticon Fondens logo.
- Udbyderne skal bidrage med medfinansiering.
- Uddannelserne skal udbydes minimum 2 år efter projektets ophør.

Fonden for Entreprenørskab ønsker hurtigst muligt at gå i dialog om disse krav.

Organisering af projektet

Fonden for Entreprenørskab er projektejer. Projektet ledes af projektleder Jesper Risom. Der er nedsat en styregruppe, der sammen med projektlederen, udvælger udbyderne. Valget tager udgangspunkt i de fælles krav. Valget af udbydere forventes at være afklaret primo maj 2015. Når udbyderne er valgt, tilbydes de i første omgang hver 1 plads i styregruppen. Der kan dog maksimalt være 7 deltagere i styregruppen. Herefter kan udbyderne, efter nærmere aftale med projektlederen, selv oprette underprojekter med hver deres interne projektorganisering.

Projektet løber i udgangspunktet frem til januar 2017 og er støttet af Oticon Fonden. Vi forventer samlet at uddele ca. 2,6 mio. DKK til at udvikle og udbyde de 3 uddannelser. FFE-YE og de involverede udbydere bidrager desuden til projektet gennem medfinansiering og udviklingstid. Endelig bidrager deltagende skoler og uddannelsesinstitutioner gennem den arbejdstid deltagerne i kurserne bruger på uddannelsen. Medfinansieringsgraden fra uddannelsesinstitutionerne indgår som et af flere parametre i udvælgelsen af udbydere. Projektets samlede størrelse er derfor foreløbigt vejledende.

En foreløbig tidsplan findes på projektets [hjemmeside](#).

FFE-YE's Undervisningsmodel findes i upubliceret version, og kan rekvireres gennem projektleder. Budget og ansøgningsskema kan udleveres efter nærmere aftale med projektlederen. Alle spørgsmål angående projektet rettes i udgangspunktet til projektlederen.

Jesper Risom

Projektleder

23 39 42 66 | jesper@ffe-ye.dk

Fonden for Entreprenørskab - Young Enterprise

Ejlskovsgade 3D | 5000 Odense C | www.ffe-ye.dk